

ÖRGÜT KURAMI

ÖRGÜT: Belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulan, belli bir yapıya ve devamlılığa sahip sosyal ilişki biçimidir.

Her örgüt; örgütlenme biçimleri, hedef ve stratejiler, üyeler, teknolojik imkânlar, büyüklük, çevre ve kültür gibi boyutlardan oluşmaktadır.

ÖRGÜT KURAMI ALANININ DOĞUŞU VE GELİŞİMİ - DÖRT EVRE:

- **Evre (1800'lerin sonlarından 1950'lerin başına kadar):** Farklı disiplinlerde ve uygulamada örgütler ve yönetim üzerine yapılan çeşitli çalışmalar.
- **Evre (1950'lerin başından 1970'lerin sonuna kadar):** Örgüt kuramının bir çalışma alanı olarak belirginleşmesi ve Koşul Bağımlılık Kuramı etrafındaki geçici uzlaşma.
- **Evre (1970'lerin sonundan 1990'ların sonuna kadar):** Örgüt kuramlarında çeşitlenme.
- **4. EVRE (1990'ların sonundan günümüze kadar):** Çeşitlenmeyle birlikte bütünleştirme çabalarının artması.

İŞLEVSELLİK: Sistemi oluşturan unsurların her birinin değerinin sisteme olan katkıları oranında olduğunu kabul eden anlayıştır.

NOMİNALİZM: İnsandan bağımsız bir gerçek olmadığını, insan neyi gerçek olarak kabul ederse onun gerçek olduğunu varsayan yaklaşımdır.

UYUM: Örgütsel yapı ile koşul-bağımlılık etmeninin yüksek örgütsel performansa yol açacak biçimde bir araya gelmesidir.

EKSİK UYUM: Örgütün uyuma yaklaştığı ancak tam olarak ulaşamadığı, başka bir deyişle, örgütsel yapının koşul-bağımlılık değişkenleriyle kısmen uyum yakaladığı durumdur.

"Sınırlı rasyonellik" ve "yeterince tatminkârlık" kavramları, **HERBERT A. SİMON** tarafından geliştirilmiştir.

ARACI TEKNOLOJİ: Örgütsel alt birimlerin arasında dolaylı karşılıklı bağımlılığın olduğu ve çeşitli müşterilerin birbirlerine bağlandığı örgütsel teknoloji türüdür.

Bağlı Teknoloji: Örgütsel alt birimlerin arasında sıralı karşılıklı bağımlılığın olduğu ve işlemlerin birbirlerini belirli bir sıra temelinde izlediği örgütsel teknoloji türüdür.

YOĞUN TEKNOLOJİ: Örgütsel alt birimlerin arasında döngüsel karşılıklı bağımlılığın olduğu, odadaki nesnenin çeşitli teknikler aracılığıyla ve nesneden gelen geri bildirimler dikkate alınarak değiştirildiği örgütsel teknoloji türüdür.

İDARİ YOĞUNLUK: Örgütteki yöneticilerin ve destek faaliyetlerde çalışanların sayısının diğer çalışanların sayısına oranıdır.

ÇEŞİTLENDİRME: Örgütün pazara sunduğu ürün ya da hizmet çeşitlerini arttırmasıdır.

Kaynak bağımlılığı kuramı temelde, örgütlerin varlıklarını nasıl sürdürdükleri sorusuna cevap aramaktadır.

Kaynak bağımlılığı kuramı, iki temel kavram etrafında örgütlerin davranışlarını açıklayarak özgün kimliğini geliştirmiştir. Bunlar **GÜÇ VE BAĞIMLILIK** kavramlarıdır.

KOOPTASYON: Örgütlerin, kendilerini olumsuz yönde etkileyebilecek toplumsal kesimlerin liderlerini örgütün bir parçası hâline getirerek o toplumsal kesimin tutum ve davranışlarını kontrol etmeye çalışmasıdır.

ÖRGÜTSEL EKOLOJİ, ayıklama yaklaşımına dayalı olarak geliştirilmiş bir örgüt kuramıdır. Örgütsel ekoloji kuramı örgüt **kurulma ve kapanma oranlarını** inceler.

DAMGALAMA: Örgütlerin ana yapısal özelliklerinin bu örgütlerin ortaya çıktıkları dönemdeki toplumsal koşulların izlerini taşımasıdır.

ÖRGÜTSEL TOPLULUKLAR: Belirli bir coğrafi-siyasi bölgede (örneğin, bir ülkede) belirli bir zaman diliminde aynı örgütsel biçime sahip olan örgütler örgütsel toplulukları oluşturur.

- **Örgütsel Yoğunluk:** Bir örgüt topluluğunun üyesi olan örgütlerin sayısı.
- **TAŞIMA KAPASİTESİ:** Örgütsel yoğunluğun zaman içinde ulaştığı ve istikrar gösteren en yüksek değeri.

YAŞ BAĞIMLILIĞI KURAMI: Örgüt yaşı ve kapanma oranı arasındaki ilişkiye dair sunulan ekolojik önermeler yaş bağımlılığı kuramını oluşturur. **Örgüt büyüklüğü ve kapanma oranı arasındaki ilişkiye dair olanlar ise büyüklük bağımlılığı kuramını oluşturur.**

Örgütsel bağımlılıkların yapısını değiştirmeye yönelik stratejiler: işletmelerin büyümesi, birleşme, yatay ve dikey bütünleşmeler.

İÇ İLİŞKİLİLER: Bir sektördeki rakiplerin birbirinden haberdar olma durumudur.

ÖZERKLİK: Örgütlerin yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu kaynakları istikrarlı bir şekilde temin edebilme durumudur.